Ч. 54. Чернівці, неділя дня 11. (23.) червня 1895. Ричник XI.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ: у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Ріжноязикі противники.

I.

Нову казку про нову еру видумав радикальний *Народ*. Якийсь доморослий політик *Народа*, Хома став заправляти ся до політичної діяльности статями, в котрих не знати, що більше подивляти — чи облуду, чи радикальну наївність. Пише сей Хома в 8 ч. *Народа* таку „глубокоумну“ нісенїтницю: „Ніхто і не сподївав ся, що прийде час, коли праця новоеристів зверне ся головно на Буковину. Спочатку навіть се самим Буковинцям не снило ся — адже добре тямимо тоті горячі протести против нової ери, котрі ми мали спосібність читати в тодїшнім орґанї буковиньских Русинів, протести, що яркостию тону дорівнували зовсїм анальоґічним заявам радикалів. Коли-ж тепер стан сей змінив ся, коли навіть головний орґан новоеристів виходить у Чернівцях і т. д., то сему мусять бути свої поважні причини“...

І іменно, які поважні причини? Ото на думку п. Хоми центр нової ери переніс ся зі Львова до Чернівців in usum галицких Поляків, котрі, не хотячи поправи відносин національних на користь Русинів галицких, порішили заплатити новоеристів чужим коштом, коштом Румунів на Буковинї. Ще й каже до того п. Хома, що ті єго гадки оперті на основі інформаций від чоловіка дуже компетентного.

Сьмішно нам було з того Хоми. Ми думали собі: най собі пише Хома, в котрого не всї дома, тай не звертали уваги на єго пусте балаканє. Але-ж бо він наше мовчанє толкує собі вже так, що ось то — каже — єго „інформациї були зовсїм правдиві і треба поґратулювати, що у здеморалізованих впрочім політично новоеристів знайшлось хоч тілько совістности, що не зважились по бляґерски наших слів запротестувати“ ... Ну, коли так, пане Хомо. то позвольте собі сказати се: 1- Бляґою єсть, що ви добре тямите горячі протести против нової ери, які ви мали нїби-то нагоду читати в давній „Буковинї“, коли нова ера настала. Память ваша, п. Хомо, дуже слаба — о чім можете пересьвідчити ся, перечитавши давні річники „Буковини“. А коли пересьвідчите ся, то сподїваємо ся по вас хоч тілько совістности, що не відважите ся наших слів по бляґерски запротестувати. 2. Радикальною бляґою, обчисленою на тупоумні голови, єсть се, що будьто би Поляки віступили новоеристам Волохів на поталу. Зважте тілько, що Поляки не можуть і не сьміють нікому давати в дарі 200.000 голов волоского народу, котрому конституция запоручила свобідний розвій, зважте відтак, що анї новоеристи анї иньші Русини зовсїм не бажають собі, бо й не потребують, жертв з чужих народів, а хотять тілько розвою власного народу — а легко прийдете на думку, що фраза п. Хоми проста бляґа.

Австрийске правительство — каже п. Хома, абдиковало перед псевдо-австрийскими польскими патріотами, щоби показати новоеристам нове поле діяльности, а іменно Буковину. — Кождому звістно — каже другий полїтик А. К. в *Народї* в ч. 10, — що „Буковина“, орґан „всеї Руси - України“, годує ся на подобіє „Галичанина“ рублями, хоть не московскими, та що підносить очи в гору, звідки падає золотий дощ. Поставивши ті дві фрази полїтиків з *Народа* біля себе, доходимо зовсїм льогічно до таких чудацких висновків: Австрийске правительство, хоч запоручило Волохам конституцийну свободу, старає ся рівночасно в порозуміню з Поляками віддати Волохів новоеристам на поталу. Правительство чи Поляки (*Народ* не каже вираізно, хто) дає на „Буковину“ рублї, хоть не московскі, щоб ми стерли Волохів з лиця землї. Відтак ще *Народ,* котрий в свій час уважав себе також орґаном всеї Руси-України, глузує собі з наших заходів, щоб читачі „Буковини“ знали, що дїє ся по всїх землях руских.

Коли справдї так мають виглядати единоспасенні думки радикальні, як отсї наведені висше, то ми поневолї не сподїваємо ся від радикальної партиї нїчого. Від наведених думок *Народа* віє такою наївностию, таким незнанєм положеня, що нам просто дивно, як *Народ,* на котрий з остатного тягнуть ся Українцї, котрий зараз завмирає, скоро не прийдуть правдиві рублї, може давати місце на такі дитячі ельокубрациї.

Хто заложив „Буковину“, се чей добре всїм відомо, так як і се, хто трудив ся для неї і трудить ся, ложив і ложить на неї не лиш свою працю, але й свої гроші. Заложила єї і піддержує доси громада патріотичних Русинів, що почали — так сказати-б — з нїчого і довели до того, що згодом „Буковину“ поважали навіть ті, що єї тепер критикують і на неї клевечуть, хоч она тепер своєї проґрами не змінила, а противно розширила. Тепер ся громада Русинів зросла і скріпла, тепер за нею і за „Буковиною“ стоять всї щирі Русини буковиньскі і — не хвалимось — але дай Боже, щоб між усїми, що беруть ся якнебудь до народного дїла, була така солїдарність і щирість, як між тими, що згорнулись коло „Буковини“. Робота наша не лиш солїдарна, але й явна, богато певно явнїйша від роботи тих, що нас обмавляють. А коли *Народ* докорив нам якимись рублями, то єму певно пригадились в тій хвилї ті рублї, що їх дїлять між себе що-року шановні редактори і сотрудники *Народа* і менери радикальні. *Народ* красше зробить, коли розважить, чи уживає він тих рублїв в інтенциї жертвувателїв. Мабуть не було такої думки у жертвователїв, коли дали *Народови* на переломі нового року завмерти на кілька місяців і коли показалась потреба „Громадского голосу“... Ще слово про моральну цїну таких закидів: підносять їх люди, що брали таки рублї правдиві, то значить такі, що їх їм виплачували редактори знаних платних москвофільских ґазет. Се-ж відома річ, що радикали за гроші дуже радо пишуть у москвофільских часописях. Підносять такі закиди люди, котрі звичайно, кажуть, що меньше о те, звідки беремо, але що за те даємо! Словом, коли *Народ* докоряє *Дѣлу*, що оно виводить слабі арґументи против новоеристів, то сам, закидаючи другим бляґу, послугує ся безсовістно крайною бляґою. Радикальна партия на такім ґрунтї не виросте і поважаня у других партий собі не здобуде. А старанєм єї чей повинно бути, щоб голос єї не лунав, як той „вопіющого во пустини“.

Отся нова видумка *Народа* про нову еру перейшла — розуміє ся — зараз в *Галичанинъ* а звідси в *Буковиньскій Вѣдомости* і в волоску ґазету Bukowinaer Post. Поминаємо *Галичанинъ*, котрий нїколи не був вдоволений нї з новоеристів, нї з радикалів, нї з народовців-опозиціонїстів, котрий просто жиє неґациєю всякої роботи для народа; звернемось просто до буковиньских ґазет, котрі такій видумцї ось як раді! Не диво, що так стало ся, бо тутешні противники нової ери перегризають лиш ті арґументи, які Галичина їм пришле, а тутешні Волохи з повною рациєю можуть дивувати ся, як правительство або Поляки сьміють їх роздаровувати комусь.

Буковинскій Вѣдомости се часопись буковиньских гермафродитів руских. Задушевні гадки їх — москвофільскі, але виступ перед людьми такий неясний, що годї зміркувати, на що і для кого друкує ся така ґазета та яка властиво єї проґрама. Помре тиран Русинів, ся ґазета за ним плаче; виступить о. Чуперкович против Купчанка, ся ґазета мовчить, боїть ся сказати своє слово. Тут похвалить ревного москвофіла о. Андрійчука, що поставив квестию нашої мови ясно; тут знов боронить якогось специяльно буковиньско-руского язика. Ту кине ся на правительство, що оно не хоче розуміти російскої мови; а ту знов пише: salus Austriae suprema lex esto — і так без кінця. В однім лиш поступають Буковинскій Вѣдомости консеквентно, а іменно на 20 кілька сегорічних нумерів не було ще одного, в котрім би не було напастий на пп. Стоцкого і Пігуляка і — на фонетику. Се невичерпане жерело всяких мотивів самообманьчих статий сеї ґазети. Знаючи закулїсові „хожденія по мукамъ“ покровителїв сеї ґазети нам просто мерзко мати дїло з такою почварою, що не затявшись пише: „новоерство єсть чистим відпорно-зачіпним союзом (хто? з ким?

против кого?) для покриваня самих низьких, нечестних і скандалічних поступків поодиноких лиць, а в нечуваній „дерзости“ злоупотребляє оно іменем руского народа, опираючись на силу і могучість правительства, котре підпирає его печатні видання і дає новоеристам мандати“... Се справді нечувана і невидана „дерзость“, щоб задля амбіций двох-трех невдоволених Русинів, навіть бувших народовців, доводити свої інсинуациї до такого кульмінацийного пункту. Загвожджені голови не можуть нічого більше сказати, лише закинути личні цілі, хоч того не вміють доказати; а відбери їм темат про фонетику — они не находять уже другого такого коня, на котрім би так вигідно могли їздити. В несправедливости своїй они чесним і розумним назвуть господаря, що на перекір п. Пігулякови зажадає німецкої викладової мови в школах; за те висьміють господаря, як було в Кіцмани, що незвичайно делікатно попросить посла Пігуляка, щоб він згадав в соймі заставнецкий повіт, з котрого послом є — п. Тимінський, покровитель Буков. Вѣдомостей. Перекрутити на свій бік чиїсь слова, сказати неправду, висьміяти науку (як от наші короткі замітки про психольогію товпи, повторені за ученими), кинути на когось інсинуацию, і т. п. — все те у них таке щось звичайне, що їх то ні разить ні болить. І якже-ж можна з таким противником чесно бороти ся, як можна, читаючи такі небилиці і бачучи такі нечувані приклади безхарактерности, не стратити рівноваги душі, та не відвернути ся від такої отруї, гнилі, підлости?!

І от таким Бук. Вѣдомостямъ, котрі в додатку до цілої своєї безпроґрамовости годять ся на очивидну румунізацию наших руских сіл, бо ніколи про се і словом не згадають, і такій Buk. Post, котрої редактор-жид взяв ся недавно боронити православну церков против архимандрита Чуперковича, подає *Народ* бажаний материял до ще наївнійших комбінаций, як сам *Народ* їх помістив!...

З житя на Україні.

Про поліпшенє сільскої господарки.

(*Допись „Буковини“.*)

II.

Пережитий голод, а за ним холера і всякі „бунти“ яскраво показали страшенне убожество і темноту сільскої людности. Стало і сліпому видко, що сільска господарка геть чисто зруйнована і вимагає неминуче радикальної запомоги і полагодженя. І от уряд через міністра „Государств. Имуществъ“ (домен) і хліборобства вдав ся до всіх земств, вжеж між ними і до українських, питаючи якими заходами, якими стежками можна запобігти лиха і уладнати зруйновану сільску господарку?

На таке просте питанє, очивидна річ, що відповідь ще простійша. Сільска господарка єсть найліпше зеркало, де виразно знати стан побиту економічного сільскої людности; полагодити сільску господарку — значить полагодити економічний побит народу. Кому-ж як не українським земствам годилось би, тай Бог і совість велять знати, що нарід на Україні тяжко бідує всіма сторонами і неволя, темнота і злидні приголошити его і нарід наш — се темний невольник-жебрак. На чолі причин, що довели его до такого становища перш за все стоять причини політично-социяльні: неволя, брак осьвіти, недостача землі і непомірно велика сила податків державних, земских і всяких иньших. Знаючи отсї причини (а не знати їх земствам не можна) і треба було коротко та виразно відповісти міністрови, що задля поліпшеня сільскої господарки треба ужити не якихсь там бюрократичних пластирів, що виробляють в канцляриях, а заходів активних і реальних і радикальних; себ то дати людности взагалі волю, дати на селах добрі, відповідні потребам житя школи з викладовою мовою народною, дати людям книжку, одно слово: дати вірну осьвіту, скинувши цензурне ярмо взагалі, а тим паче ярмо з українського слова; далі поменьшити податки, для чого треба поменьшити між иньшим видатки на мілітаризм і бюрократизм і на земскі „богадільні“, що носять усякі там назви і задля народа зовсім не потрібні; нарешті наділити сільску людність — масу — землею відповідно реальній потребі т. є. відповідно до числа ротів, що їдять.

Але-ж земства, чи з глупоти, (що доволі там трудно гадати) чи певнійш з своєї рабскої полохливости, замісць такої простої і єдино правдивої відповіди, наговорили сущої нісенітниці. На доказ беру харківскі повітові земства. На їх думку щоб полагодити сільску господарку, треба між иньшими дурницями ось таких заходів: 1. Щоб уряд посприяв побільшаню продажних цін на продукти сільскої господарки, переважно збіжа. Не треба великої голови на те, щоб догадати ся, коли вже не дійти розумом, що уряд, хоч би того й бажав, так не спроможен зробити. Ціни на збіжа залежать не тільки від того, скільки йде збіжа на потребу самої держави, а перш за все они залежать від міжнародного ринку. Реґулює ціни на збіже, як і ціни на все взагалі, не нарід, той чи сей, не та чи иньша держава, а загальний европейский а то й загально сьвітовий ринок. Нарешті коли-б уряд, щоб побільшити ціни, почав сам скуповувати збіже, так і з того вийшла-б хиба сама тільки шкода державі і перш за все шкода для сільского народу. На те, щоб скуповувати збіже, треба урядові гроші, значить треба ті гроші зібрати з людности, треба завести нові податки, або побільшити старі.

Щось подібне тому, чого бажають харківскі земства, заходжував ся спорудити необачний міністер фінансів з своєю верхоглядною і реакцийно-школдивою фінансовою політикою. Він кинув ся був скуповувати збіже, скупили его по всій Росиї щось, (коли-б не помилити ся) три, чи три з половиною міліона пудів, та на тому й присіли: тільки вуси собі осмалили, да попекли долоні, а народови з тих заходів ні на зерно було користи.

Далі — 2. — Харківскі земства гадають, що сільска господарка поліпшає, скоро уряд орґанізує торговлю хлібом, так як в Америці, і заведе урядову інспекцию. Може-б з сего що доброго й вийшло, але тільки тоді, коли-б в Росиї не сама тільки торговля збіжем а увесь устрій людского житя, починаючи з держави і кінчаючи сільскою громадою, були зорґанізовані „на спосіб Америки.“

Перебираючи усі балаканя харківских земств, ми не спостерегли в них ні зерна власної ініцiятиви! усе тільки уряд, уряд, уряд!!! З сего знати, як глибоко знесилена у нас усяка громадска ініцiятива, як зневолено наш дух і як глибоко увесь наш громадский орґанізм переняв ся потребою урядової опіки; віжок адміністрациї і пуги — земского начальника... Атрофія повна.

Маємо, значить, зайвий факт, що зайвий раз підтримує моє глибоке переконанє, що нашим поступовим людям треба ставити в опозицию, треба бороти ся геть більш з суспільностию, ніж з урядом. Уряд, опріч власти верховної, виходить з людий тої-ж самої суспільности. Сучасний стовб реакциї, Дурново, був колись земцем і земцем червоним; недавного міністра комунікациї Кривошеїна — тавнісько з земців! а ґубернатори — в Полтаві, в Києві, в Катеринославі, в Саратові — хиба не з земців? Виходить, що головний корень лиха; головна підойма і підпора неволі лежить не там, де ми її добачаємо; добачаємо через те, що звістно верхівє деревини всякому видно; а корень в землі, щоб побачити его треба в дкопати. — Головним деморалізатором нашим за останні 25 літ був ніхто більш як тож земский діяч ґраф Дмитро Толстой: він своєю школою запоморочив наші голови, отуманив нас, випхав на поле теорий, а сам тимчасом руйнував житє практичне з татарско-византийскими ярмами і кайданами.

Михайло Лепер.

Письмо з Відня.

Відень, 20. червня 1895.

Питанє розвязане. Міністерство коаліцийне упало, єго місце заняв кабінет провізоричний, зложений з трох міністрів — і пятьох шефів міністерияльних. Імена всіх вам звістні.

Хто повалив коалицию? Таке питанє лежить нині на устах всіх. По нашій думці повалила коалицию та сама ліберальна лівиця, що по 14 літній обструкциї за ґр. Таффого на силу перлась до керми державної, а в коалициї найшла для себе поважнє значінє і два портфелі міністерияльні. Не повалили коалициї ані молодо-Чехи ані антисемітска опозиция. Молодо-Чехи спиняли лиш позитивну роботу парляменту, а опозиция антисемітска жила скандалами і напастями.

В кругах парляментарних наступила досить виразна констернация. Всякий питає: що буде дальше? Як довго потриває провізория? Хто увійде до будучого кабінету? Яка більшість зложить ся в палаті посольській? Чи не наступить реакция і т. д.

Найбільший удар упав по паденю коалициї на голову лібералів німецких, репрезентованих через д-ра Пленера в кабінеті коаліцийнім. Нікому а лиш виключно Пленерови назначив вже нині цісар наслідника в лици шефа міністерияльного Бема. Се значить, що Пленер не верне до кабінету, коли противно дехто з димісіонованих міністрів може ще увійти в склад нового кабінету. Еиіменованєм Пленера заявив цісар зовсім недвозначно, що він невдоволений з поведеня всего єго сторонництва ліберального. Меньше потерпіли другі сторонництва, найменьше Поляки, котрих заступник Яворский полишив ся і в кабінеті провізоричнім.

Новий кабінет провізоричний буде мав ще важку задачу до сповненя. Він мусить перевести буджет на 1895 р. Така єсть воля корони. Може бути, що неутральному кабінетови поодинокі сторонництва не будуть робити великих трудностий. Але чи справа цілейска не попсує і тих комбінаций? Чи лівиця уступить в тій квестиї? Парлямент не має нині сталої більшости, кожде сторонництво буде вести політику вільної руки, то нові колізиї не виключені.

Коло польске відбуло вчера засіданє, на котрім з великим жалем прощало ся з Мадейским. На днях почтить єго „Коло“ прощальним пиром. Мадейский упав яко чоловік правого характеру, яко жертва интриґи ліберальної лівиці, яко той, що стояв сьміло і твердо за рівноправностию Словінців і за засадою, що кождому народови в Австриї треба дати средства до єго національного розвою. Супротив Русинів Мадейский визначав ся рівною великою прихильностию. Робив все, що делеґация руска від него жадала. Послідний єго виступ в буджетовій комісиї дотикав заложеня руских паралельних кляс при ґімназиї черновецкій і зрущеня викладів на факультеті богословским в Чернівцях. Як віднесесь до потреб народу руского евентуальний єго наслідник? на питанє се най би відповіли ті, що з великою нетерпеливостию ждали на паденє коаліцийного кабінету...

Нині о 3. годині представить ся провізоричний кабінет палаті посольській.

Перегляд політичний.

— Краєвий сойм Горішної Австриї зійшов ся дня 17-го с. м. на коротку сесию.

— Одна з монахівских ґазет доносить, що кн. Лобанов, російский міністер заграничних справ мав висказати супротив француского амбасадора своє здивованє, що францускі міністри говорили о якімсь союзі Росиї з Францією, котрого по правді нема. Єсть то характеристичним фактом, що в стеноґрафічнім протоколі француской палати послів пропущено слова міністра: „Сей союз творить нашу силу“.

— З Софії доносять, що стан здоровля Стамбулова має бути дійстно небезпечний. Він так ослаб, що ледви ще може перейти ся по хаті. Лікарі сконстатували у него великий упадок сил.

— Як нашим читачам вже відомо, відбувають ся в Карльсбаді переговори репрезентантів сербского правительства з заступниками фінансового сьвіту. Сербске правительство хоче перепровадити конверсию 5% позички сербскої на 4%, а для забезпеки вірителів мала би независима контрольна комісия наглядати над державними довгами Сербії. Є повна надія, що акция поведе ся Сербії.

— В ґазеті New York Heralda є телеґрама з Гамбурґа, після котрої князь Бісмарк довідавшись о надану Форови ордера царского мав сказати, що то все сьвідчить о флїрті, а не о союзї францускo-росийскім.

— Frankfurter Zeitung доносить з Петербурга, що після переконаня добре поінформованих сфер німецкий цїсар, до котрого турецкий султан удав ся о інтервенцию в справі вірменьскій, дав султанови в енерґічній формі раду, піддати ся жаданям европейских держав. Тепер же доносять до Standard-а з Царгорода, що порта вже вислала відповідь на жаданє тих держав. Зміст тої ноти має бути вдовольняючий.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 22. червня 1895. р.

—

†

МИХАЙЛО ДРАГОМАНОВ,

бувший професор київского університету, професор висшої болгарскої школи в Софії, руско-україньский писатель, почетний член акад. тов. „Союз“ і пр., помер дня 20-го с. м. в Софії, в 54-ім роцї житя.

Покійник родив ся дня 18-го вересня 1841 р. в Гадячи, полтавскої ґубернії, з дворяньскої родини. Скінчивши полтавску ґімназию вступив 1859 р. в київский університет. Року 1863-го став учителем ґеоґрафії в другій київскій ґімназиї, потім став доцентом а в кінци професором київского університету, але вже 1875-го року усунено его з тої посади за те, що виступав яко щирий Українець. Якийсь час жив Драгоманов в Женеві, удержував живі відносини з австрийскими Русинами, а 1889-го року покликано его до Софії. І звідтам дописував він до руских ґазет, між ними також до „Буковини“. Відзначав ся він великим талантом, глубокою наукою, щирим патріотизмом і великою працьовитостию. Признаючи его великі заслуги для нашого народу, поділяємо глубокий жаль цїлого україньско-руского народу по втратї великого письменника і кличемо над его сьвіжою могилою: Вічна ему память!

Відзначенє. Старший радник фінансовий Іван Касиншак у Львові одержав ордер зелїзної корони III-ої кляси.

З черновецкого університету. На слїдуючий рік 1895/6 вибрано ректором проф. др. Евзевія Поповича, деканом теольоґічного факультету др. Омеляна Воюцкого, правничого факультету др. Кароля Гілєра, а фільозофічного факультету др. Оскара Тумлїржа.

Товариство лїкарів на Буковинї відбуде дня 28-го с. м. о 8-ій годинї вечером засїданє пленарне з слїдуючим порядком дневним: 1) перечитанє протоколу з послїдного засїданя; 2.) справозданє др-а Міткевича про заснованє добродїйного інститута лїкарского; 3.) відчит др-а Стефановича з Кімполюнґу; 4.) внесеня і запитаня.

В справі памятника Іванови П. Котляревскому доносять росийскі дневники з Полтави: На однім з послїдних засїдань городскої думи в Полтаві городский голова зложив таку заяву: „Щоби почтити память полтавского горожанина, дїятеля і першого творця україньско-рускої сцени і лїтератури, городска дума на засїданю 31-го марта 1894 р. дала повномічь управі городскій: старатись приписаною дорогою о позволенє здвигнути в Полтаві памятник Ів. П. Котляревскому і на сю цїль оголосити складку в обсягу ґубернїй полтавскої і чернигівскої. Подавши в тій справі представленє полтавскому ґубернаторови 30-го мая 1894 р. — довідав ся я тепер, що старанє городскої управи о оголошенє складки на здвигненє памятника поетови Котляревскому може увінчати ся повним успіхом, коли та складка обмежить ся лиш на ґубернію полтавску“.

Ческо славяньску етноґрафічну виставу в Празї відвідало до дня 18-го с. м. 360.000 осіб за платними білетами. — Дня 16-го с. м. приїхало на виставу 314 Чехів і Чешок з Америки. На двірци в Празї повитали їх члени ради громадскої і виставового комітету. На честь гостий відбуло ся пишне принятє. Американьскі Чехи привезли з собою також власну музику. — В лїтї вибирає ся на сю виставу також кружок львівских руских богословів. Ческі богослови, довідавши ся о наміреню своїх руских товаришів відвідати виставу, заявили щиру охоту послужити їм в Празї так, щоби побут їх там обійшов ся по змозї як найдешевше.

Зараза на жито. В декотрих окрестностях Галичини ширить ся зараза на жито. Обявляє ся она тим, що коли жито цвите, нидїють стебла і ломять ся. Причиною тої зарази є рід гриба, котрого студиюють тепер фізіольоґи в Берлинї.

Нещасливі пригоди. В Кадобівцях забив спадаючий стови робітника Николу Борденюка. — В Лашковецкім млинї грав ся 8 лїтний хлопець Олекса Твердохліб і дістав ся за близько до колеса. Колесо вхопило его і покалїчило так, що він помер слїдуючого дня. — В Ватрі-Молдавиці забило дерево, зломане бурею, робітника Андрея Кокоряна.

Еманципация для женщин в Прусах зачала прибирати практичні форми. Іменно позволив мінїстер просьвіти дочцї одного пастора зі Шлеска засїсти до іспиту зрілости в ґимназиї. В Австриї се не новина.

Градова туча. В середу дня 19-го с. м. в само полудне лютила ся над Бучачем страшна градова буря. Звиж чверть години падав густий град величини голубячих яєць і покрив землю грубою ледовою верствою та понищив засїви в полях і огородах.

Любов то циганьска дитина. Анна Бусько зарібниця на Кастелївцї у Львові пізнала ся з Сеньком Пристайком, що — як казав — має ґрунт у Вишнївци і шукає жінки. По короткій розмові Сенько осьвідчив ся о руку Анни і намовив єї, піти з ним до Вишнївця оглянути господарство. Охоча віддавати ся Анна прибрала ся по сьвяточному і пішла з Сеньком, але ледви дійшла до Вулецкої рогатки, запросив єї Сенько до коршми, упоїв за єї власні гроші, а відтак обдер, забираючи три хустки, кафтан, парасоль і 5 зр. готівкою. Аж оногди стрітила Анна свого „жениха“, але вже з иньшою власною жінкою а до того прибраною в зрабовані їй річи. Залюблена Анна хотїла свому милому дарувати зраду і жадала лише, щоби він покинув тамту жінку а женив ся з нею. Однак коли довідала ся, що Сенько вже кілька лїт жонатий, та що его товаришка одягнена в єї річи єсть его жінкою, не могла того переболїти і обжалувала Сенька о крадїж. Милого стратила, але дістала назад зрабовані річи.

В околици Симферополя проф. Веселовский, переводячи археольоґічні розкопки, найшов половецку могилу з IX-го столїтя.

Дібрані брати. Росийский мінїстер фінансів Вітте одержав тогід такий проєкт: Фабрики цукру висилають в сьвіт голови цукру на вагу 20 фунтів; справдї-ж є там лише 19 фунтів цукру, бо один фунт ваги іде на грубий папір, в котрий завивають цукор. Отже фабриканти цукру зарабляють не лише на цукру самім, але також на опакованю. В Росиї коштує фунт цукру 16 копійок, а опакованє лише 3 копійки. В такий спосіб „зарабляє“ на приклад фабрика цукру Бродского в Київщинї, що вирабляє річно 6 мілїонів голов цукру, 780.000 рублїв. Треба длятого запровадити податок на опакованє через 5 копійкові марки. З того мають вийти для держави мілїони доходу, бо одна тілько фабрика цукру в Одессї зможе дати 300.000 рублїв річно, а в Росиї є 223 фабрик цукру“. Мінїстер з початку дуже втішив ся тим проєктом і хотїв его взяти під розвагу. Але фабрикантам то не було в смак, і один мілїон рублїв — як кажуть злї язики — запропастив той проєкт... Брат мінїстра, теперішний прокуратор одеского суду, мало що не дістав ся на Сибір, але его векслї викупив мінїстер Вітте, а тепер той прокуратор старає ся, щоби „любов і правда панували в судї“... Така новина прийшла з Росиї. Розуміє ся, в росийских часописях нема про се споминки.

Претендент до трону в арештї. Бельґійска полїция арештувала в Брукселї і видала полїциї францускій ґр. Молєн, котрий приїхав з Америки, удавав справедливого потомка Бурбонів і претендента на францускиц трон та висилав манїфести до ґазет. Не знати, чи він то робить в добрій вірі, чи може він не цїлком при розумі. Але полїция вислїдила, що він свого часу був у Франциї підпрефектом і задля надужить утїк з своєї вітчини до Америки. Тому его видано Франциї.

Музика в красках. В St. James Hall, в Льондонї, грав в присутности богатьох учених, артистів і журналїстів Уоллєс Рімінґтон на новім ним винайденім інструментї. Єсть то особливий рід орґанів, котрі всї музичні звуки переводять на полотно в ріжних красках. Устроєний сей інструмент на підставі звістного відношеня музикальної ґами (октави) до сонїшного спектра.

Модний Робінзон. Норвеґский рибалка Бракне виїхав з 13-лїтним хлопцем на човни в море, а велика буря загнала їх на острови Шпіцберґен. Чекали они там довго на пригідний вітер, щоби вернути до Норвеґії, але тої вже море примерзло й годї було вертати. Так отже рибалка мусїв з хлопцем жити через 13 місяцїв на пустім острові. Знайшов він на своє щастє хатчину, а в нїй деякі знаряди і трохи пороху. Щоби якось вижити, стріляв він ренів, пік мясо, пив его кров, а его шкірою оббив стїни хатчини, щоби охоронити ся від страшної студени. По 13-ох місяцях лїд стаяв і модні Робінзони вернули домів, де їх вже мали за померших.

Реформа зелїзничого часу. Дня 26-го с. м. збере ся в Льондонї міжнародний зелїзничий конґрес, на котрім будуть заступлені майже всї держави Европи і Сполучені держави північної Америки. На дневнім порядку нарад сего конґресу стоїть між иньшими внесенє Франциї щодо реформи зелїзничого часу. Іменно розходить ся о двайцятьчотирогодинне численє. Після того нового способу численя часу, мають числити ся години не як доси від 1—12, але від 0—24. Північ буде означувати ся яко 24-та година дня. Двайцятьчотирогодинний час заведений вже в Італїї. Такий сам спосіб має бути заведений також на кораблях і в астрономії. Загально надїють ся, що конґрес пристане на внесенє Франциї, та що ухвалить завести нове численє часу на европейских і американьских зелїзницях.

Дивак. Звістна річ, що в Анґлїї суть дуже маючі маркізи. Один з них, іменно маркіз Девонсєр, має свою власну зелїзницю на 10 миль анґлїйских довгу. Потяг особовий складає ся з машини, одного тендра і воза, урядженого по княжески. Урядниками, чи — як маркіз виражає ся — персоналом зелїзничим є власна родина маркіза. Они мусять підчас їзди стояти при будках з сиґналами в руках, а сам князь проводить льокомотиву зі скоростию 40 миль анґлїйских на годину. Часом о півночи заалярмує князь свою родину, або й прибувших гостий, і зачинає ся шалена їзда по полях, осьвітлених бенґальским сьвітлом.

Великаньский готель. До величезних будинків американьских прибув ще один — готель „Majestatic“ виставлений в Ню-Йорку. Той кольос займає 2.846 метрів квадратових, єсть на

50 метрів високий і має 12 поверхів. Збудований з каміня в стилю ренесансовім і містить 600 мешкань. Також уряджена в нім ґалерия для оркестри, котру рівночасно можна чути в сали їдальній, в сали музичній, в сали зборів і в галях для проходів.

Здорово надув. Кількох висших урядників податкових в Моравї одержало недавно листи з Відня, в котрих денесено, що міністерство фінансів думає їх спенсіонувати, отже пораджено їм, що було би може ліпше, наколи-б самі подались на пенсию. Деякі з них дійстно послухали тої ради, однак небавом показало ся, що листи були сфальшовані — і то одним урядником, котрий хотів скорше авансувати.

Хотіла бути красною. В віденьскім товаристві лікарів представив лікар др. Мілер жінку, котра в спосіб незвичайний отруїла ся. Щоби бути гарнїйшою, та пані уживала різних способів жіночих, між иньшими також т. зв. „Elisabethinerinnenkugeln“, котрими натирала свої лиця, щоби мали приємнїйший вигляд. Коли відразу почула ся недужою, пішла до того лікаря і він сконстатувавши отроєнє оловом вирятував єї по тяжких трудах. За мниму красу була би заплатила житєм...

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнійший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: І.) Молитви щоденні ранні і вечірні. ІІ.) З Богослуженя церковного, именно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Літурґії. ІІІ. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цілов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

Е. ПАТРАХ в СТРИЮ (в ГАЛИЧИНЇ).

КОСИ

з маркою січкарня, з анґлїйскої срібної стали (Silver-Steel).

Тими косами надсвичайно **легко косити. Они подвійно загартоваиі ріжуть остро остають ся довго острими, легкі до кошеня і такі гнучкі** як найлучша, на весь сьвіт влавиа дамасценьска сталь. Они перетинають зелїзну бляху, не вищербуючи ся і лиш дуже мало нищать ся. Одно клепанє вистарчає на кілька днів. А виостривши раз таку косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найгустійшого збіжа і найтвердшої гірскої трави, чим ощадить ся не лиш робочий час, но і плата за кошенє, і то о **чотири**, **пять** або **шість** разів в порівнаню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кождому, хто купить мою косу, заручаю, що кожда коса буде зовсім така, як тут описано. Єсли коса не буде так добре косити, як я обіцюю, то в противнім разї переміню єї 5—6 р.

Мої коси суть так за широкі, які потрібні в нашім краю, і так за довгі, яких хто потребує, і то по слїдуючій цїні:

Довг. цїл. к. 62	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115 цтм.
Цїна 1кос. 1·00	1·05	1·10	1·20	1·30	1·40	1·50	1·60	1·70	1·80	1·90	2·00 зр.
На 5 клґ. іде 14	13	11	10	9	8	8	7	6	6	5	6 кіс.

МАРМОРОВИЙ КАМІНЬ ДО ОСТРЕНЯ КОСИ.

Довгота цтм.	18	21	22	25	в кінци звичайні брусики марморові.
Цїна за штуку кр. . . .	30	35	38	40	16 кр.

Бабка з молотком 1 зр. 20 кр. — Посилка найблизшою почтою лише за готівку або послїплатою.

ПЕРЕСТОРОГА перед обманцями! Року 1894. зголосило ся в Галичині много фірм, що розсилають тандитні коси і друкують фальшовані похвальні листи в циркулярах, котрі розсилають. В цїлім циркулярі анї одного слова правди! Хотять когось ошукати. Поважані панове, не дайте ошукувати ся! Як найбільше упевнене даю, що ґаранцию таку, як я даю, не дає жадна фірма — бо я не хочу нікого ошукати. Правдиві коси лиш ті, на котрих вбита фірма **E. Patrach** в Стрию.

При замовленю найменше 10 кіс приймаю на себе половину посилки, а при замовленю 20 кіс цїлу. При 10-ох косах даю 11-ту і один брусик, при 30-ох 4 коси і 4 брусики даром.

5—3

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити **в канцелярії товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слїдуючій цїні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр. Повістки для дітий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Істория Руси ч. І. 25 кр. Істория Руси ч. ІІ. 23 кр. Лен і коноплї 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і лїси 20 кр. Венямин Франклїн 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лїкаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) цїла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по цїні 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптиці Ріхтера, Прага, загально звісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по цїнї 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій аптиці. При закупнї треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою **„котвиця“** за **правдиві**. Центральна розсилка: **Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.**

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ЛЇТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛЇОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр.**, почтою **25 кр.**

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чоппа.